

MEMO AAN DE GEMEENTERAAD

Aan De gemeenteraad
T.a.v. -
Datum 16 april 2012
Betreft Bibliotheekwerk en bezuinigingen
Van Femke de Pijper
Ons kenmerk 111653
Bijlagen 1
CC

	Paraaf	Datum
Controller		
Directie		

Samenvatting

Geacht dames en heren,

U heeft bij de Voorjaarsnota 2011 besloten tot de ombuiging 'Bibliotheek aanbod anders organiseren'. De bezuiniging moet in drie jaar worden behaald; in 2013 € 97.000,-, in 2014 € 193.000,- en voor 2015 en verder € 290.000,-.

Hofhoek 5
3176 PD Poortugaal
Postbus 1000
3160 GA Rhoon
Telefoon 010 506 11 11
Fax 010 501 81 80
www.albrandswaard.nl

Het Bibliotheeknetwerk Zuid Holland Zuid oost (ZHZo) heeft een subsidieaanvraag voor 2012 ingediend van € 426.170,-. De gevraagde subsidie bestaat uit een bijdrage in de dienstverlening en bedrijfsvoering ad € 354.804,- en € 71.366,- voor de huisvesting van de bibliotheek Poortugaal (de vestiging Portland wordt, net als voorgaande jaren, om-niet beschikbaar gesteld). In de gemeentelijke begroting 2012 is rekening gehouden met een budgetsubsidie ad € 438.221,- aan het Bibliotheeknetwerk. Daarnaast is rekening gehouden met € 173.440,- aan overige kosten (huisvesting Portland, uren ambtelijke inzet) voor het bibliotheekwerk in de gemeente. In totaal staat € 611.661,- op de begroting 2012 voor het bibliotheekwerk.

De afgelopen periode zijn wij bezig geweest met het uitwerken van mogelijkheden om de bezuiniging te realiseren. Met deze memo geven wij een omschrijving van de huidige situatie en geven wij de ontwikkelingen van het Bibliotheeknetwerk ZHZo aan u door. Tevens komen wij tot een concretisering van de bezuinigingsopdracht en wat dit betekent voor het bibliotheekwerk in onze gemeente.

1. Huidige situatie

Wij hebben twee bibliotheekvestigingen: een vestiging in Poortugaal welke al 32 jaar bestaat en een vestiging in Rhoon/Portland. De laatst genoemde vestiging bestaat al sinds 2002, maar zit sinds de laatste 5 jaar in de huidige accommodatie. Beide vestigingen bedienen een ander publiek, hebben verschillende collecties en ontplooiën verschillende activiteiten. Door deze verschillen kunnen de vestigingen niet met elkaar worden vergeleken. Om inzicht te krijgen in de verschillen tussen de twee vestigingen worden hieronder een aantal feiten uitgewerkt.

vervolg pagina

1.1 Bibliotheek Poortugaal

De bibliotheek in Poortugaal is gehuisvest in de Boekenstal welke gemeentelijk eigendom is. Peildatum 31/12/2010 zijn er 1.620 betalende leden, 1.874 jeugdleden en worden er 96.134 uitleningen en 27.132 verlengingen geregistreerd. De huisvestingskosten bedragen €71.366,-¹ (2012). Het aantal openingsuren betreft 20 uur per week. De doelgroep van deze bibliotheek zijn jeugdleden en volwassenen.

1.2 Bibliotheek Rhoon/Portland

De bibliotheek in Portland is gehuisvest in een multifunctionele accommodatie van Woonzorg Nederland; het Woonzorgcomplex Portland. Wij huren circa 500m2 voor de bibliotheek a €134,- per m2 excl. servicekosten. Peildatum 31/12/2010 zijn er 584 betalende leden, 1.596 jeugdleden en worden er 50.599 uitleningen en 12.542 verlengingen geregistreerd. De huisvestingskosten bedragen €170.750,-² (2012). Het aantal openingsuren betreft 20 uur per week. De grootste doelgroep van deze bibliotheek zijn de jeugdleden t/m 18 jaar.

1.3 Opbouw kosten bibliotheekwerk

Afhankelijk van de grootte van een gemeente moet een bepaald bedrag per inwoner worden betaald aan een bibliotheeknetwerk. Op dit moment (maart 2012) is dat, voor onze gemeente (< 30.000 inwoners), een instapbedrag van €13,60³ per inwoner, in totaal €340.000,-. Daarbij komen de kosten voor huisvesting. De huisvestingskosten zijn voor 100% voor rekening van de gemeente.

Globaal genomen zijn de totale kosten voor het bibliotheekwerk als volgt opgebouwd:

- Instapbedrag €13,60 x 25.000 inwoners	€ 340.000,-
- Huisvestingskosten Poortugaal	€ 71.366,-
- Huisvestingskosten Rhoon/Portland	<u>€ 170.750,-</u>
 Totale kosten	 € 582.116,-

¹ Uit begroting 2012 Bibliotheeknetwerk overgenomen. In onze begroting staan andere bedragen.

Aangezien wij 100% huisvestingskosten betalen, wordt uitgegaan van de cijfers van het Bibliotheeknetwerk.

² Uit gemeentelijke begroting 2012 overgenomen. In de begroting van het Bibliotheeknetwerk zijn hier geen bedragen voor opgenomen, omdat dit niet in de subsidie zit verwerkt. In dit bedrag zit de huur, kapitaallasten en rentekosten verwerkt. Uren Bouwen en Wonen exploitatie zijn buiten beschouwing gelaten.

³ In werkelijkheid betalen wij nu €13,16 per inwoner in plaats van €13,60. Dit komt doordat de bijdrage de afgelopen jaren niet is geïndexeerd.

vervolg pagina

1.4 Deelname Bibliotheeknetwerk Zuid Holland Zuid Oost

Het Bibliotheeknetwerk ZHZo bestaat uit 13 gemeenten die participeren in het netwerk. Per regio is er een ander netwerk vastgesteld en enkele bibliotheken zijn zelfstandig gebleven en opereren niet in een Bibliotheeknetwerk. Elke gemeente was bij de oprichting van de Bibliotheeknetwerken vrij in de keuze om in te stappen in een netwerk of om zelfstandig te blijven. Wanneer gemeenteraden besloten om deel te nemen in een Bibliotheeknetwerk, dienden zij te voldoen aan een aantal voorwaarden. Met name het eerder genoemde instapbedrag per inwoner was daarvan een belangrijke voorwaarde. De deelname in het netwerk staat op gespannen voet met onze bezuinigingsopdracht. Dit komt doordat solistisch acteren erg lastig is geworden, omdat besluiten over het lokale bibliotheekwerk direct doorwerken naar de andere leden van het netwerk. Wanneer één gemeente besluit tot uittreding van het netwerk, worden de overige leden geconfronteerd met hogere kosten voor het bedrijfsbureau. Onder andere om dit op te kunnen vangen is een uittreedregeling⁴ van kracht.

Het instapbedrag per inwoner speelt nog steeds een belangrijke rol. Op dit moment werkt het netwerk met een basisopbouw⁵ van het instapbedrag waaruit diverse bedrijfsbureaunkosten worden gefinancierd:

- Bedrijfsvoering van het netwerk (per inwoner)	€ 3,53 x 25.000 = € 88.250,-
- Vakteam (per inwoner)	€ 1,40 x 25.000 = € 35.000,-
Totale kosten	€ 4,93 x 25.000 = € 123.250,-

Het resterende bedrag, ad € 8,67 (€ 13,60 - € 4,93) per inwoner wordt gebruikt voor de dienstverlening en de exploitatie van het inhoudelijke bibliotheekwerk zoals de aanschaf van collectie, het ontplooiën van activiteiten/ producten, openingsuren, personeelskosten, bibliotheek automatiseringskosten, logistieke kosten en leenrecht.

NB 1: In paragraaf 3.3 wordt verder ingegaan op de ontwikkelingen van het netwerk waarbij ook de basisopbouw onderdeel is van de wijzigingen. Het Bibliotheeknetwerk is, vanwege alle veranderingen die gaande zijn, bezig met het onderzoeken of het mogelijk is te gaan werken met een basisbijdrage voor het lidmaatschap aan het netwerk. En wat dit precies zou zijn gaan betekenen en inhouden voor de leden van het netwerk. Ondanks dat het nu nog niet geheel inzichtelijk is, is de verwachting dat de basisopbouw bij deelname aan het netwerk en uitgaande van regiofuncties uitkomt op **circa € 7,50** per inwoner. Voor dit bedrag heeft een gemeente dus nog geen bibliotheekvestiging in de gemeente, maar puur het lidmaatschap aan het netwerk

⁴ Uittreedregeling zoals vastgelegd in het Reglement subsidiëntenraad van Stichting Bibliotheeknetwerk ZHZo. Zie bijlage 1.

⁵ Dit bedrag betreft de kosten die gemeenten, onder de huidige afspraken, bijdragen aan het bedrijfsbureau van het Bibliotheeknetwerk.

vervolg pagina

waardoor bibliotheekwerk beschikbaar blijft voor de inwoners tegen een gesubsidieerd tarief.

NB 2: De kosten voor de bibliotheekautomatisering en bibliotheek.nl vallen onder de verplichte vergoeding die het netwerk aan de Provincie moet betalen. Het Bibliotheeknetwerk kan daardoor op deze kosten minimale invloed uitoefenen.

2. Ombuigingsopdracht

De subsidie moet in drie jaar worden afgebouwd om de bezuiniging te behalen. Uitgaande van de subsidieaanvraag 2012, dezelfde huisvestingslasten en het beschikbare budget in de meerjarenbegroting geeft dit het volgende cijfermatige inzicht:

Jaar	Subsidie excl. huisv. (A)	Totale huisv. kosten (B)	Totale kosten bibl.werk excl. bezuiniging (A+B)	Totaal budget mjr.begr. 2012-2016 incl. bezuiniging (C)
2012	€ 366.855 *	€ 201.283 **	€ 568.138	€ 580.941 ***
2013	€ 371.237	€ 197.845	€ 569.082	€ 484.923
2014	€ 375.663	€ 194.753	€ 570.416	€ 389.980
2015	€ 380.133	€ 191.767	€ 571.900	€ 294.547
2016	€ 380.133	€ 95.569 ****	€ 475.702	€ 294.547

* Bedrag budgetsubsidie minus huisvestingskosten. Voor verdere toelichting zie paragraaf 2.1

** Huisvestingskosten Poortugaal bedraagt € 71.366,-. Daar staan ook inkomsten tegenover: €40.833 aan huurinkomsten van de bibliotheek. In het overzicht is dit verrekend.

*** In de begroting zijn ook interne uren opgenomen, deze zijn niet meegerekend omdat deze variabel zijn.

**** De afschrijving (€ 88.700) en rentekosten (€ 17.500) van de verbouwing van Portland vervallen in 2016. Huurcontract loopt t/m 2018.

Met het beschikbare bedrag wordt niet langer voldaan aan het instapniveau van €13,60 per inwoner. Deelname aan het Bibliotheeknetwerk, zoals dat nu het geval is, is dan ook **niet** meer mogelijk.

vervolg pagina

Wanneer wij het beschikbare budget van de meerjarenbegroting afzetten tegen de basisopbouw in 2012 van €4,93 en de verwachte basisopbouw in de nabije toekomst van €7,50 wordt via onderstaand schema duidelijk dat wij alleen nog kunnen voldoen aan de basisopbouw van het Bibliotheeknetwerk en dan een klein bedrag overhouden voor inhoudelijk bibliotheekwerk. Voor dit budget is het niet mogelijk om een bibliotheekvestiging in de gemeente te hebben. Zie onderstaand schema:

Jaar	Totaal budget mjr.begr. 2012-2016 incl. bezuiniging	Min. basisopbouw voor het netwerk a €4,93 (per inwoner)	Min. basisopbouw voor het netwerk a €7,50 (per inwoner)
2012	€580.941	€123.250	€187.500
2013	€484.923	€123.250	€187.500
2014	€389.980	€123.250	€187.500
2015	€194.547	€123.250	€187.500
2016	€198.349	€123.250	€187.500

NB 3: De basisopbouw van €7,50 is nog in ontwikkeling. Gezien de totale bezuinigingen op het bibliotheekwerk moet echter ergens vanuit worden gegaan om richting te kunnen geven aan onze eigen bezuinigingsopdracht. Daarom is dit bedrag nu toch al opgenomen. Maar de mogelijkheid bestaat ook dat dit bedrag hoger dan wel lager uit zal pakken. Hoe verder wij zijn in het proces, hoe meer duidelijkheid er zal ontstaan. Vanzelfsprekend informeren wij u t.z.t. hierover.

NB 4: Als beide vestigingen worden gesloten, worden de huisvestingskosten aanzienlijk lager. Dat neemt niet weg dat, binnen het totale budget van de meerjarenbegroting 2012-2016 ook nog gemeentelijke huisvestingskosten zijn opgenomen voor Poortugaal (€12.647) en Portland (€66.272). Dit betreft onderhoudskosten, afschrijvingen, belastingen etc. Ondanks dat voor Poortugaal jaarlijks tot sluiting kan worden besloten blijven deze kosten, omdat dit een gemeentelijke pand is. De kosten voor Portland kunnen geheel vanaf 2018 vervallen, omdat dan het huurcontract afloopt.

2.1 Stappen op korte termijn (t/m 2015) voor Albrandswaard

Wij vinden de inzet van het bibliotheekwerk belangrijk voor een aantal doelgroepen binnen de gemeente. Met name de leesbevorderingfunctie en de educatiefunctie, vinden wij van belang voor de jeugd in onze gemeente. Het bibliotheekwerk moet ook goed bereikbaar cq toegankelijk zijn. Deze uitgangspunten komen overeen met de drie kerntaken welke door het Bibliotheeknetwerk worden gehanteerd.

vervolg pagina

De gemeenteraad heeft op 13 februari jl. (verseonnummer 106890) ingestemd met het bestemmen van een bezuiniging in 2012 ad. € 21.700,- voor de begroting van 2013. Omdat er voor 2012 geen bezuiniging is opgelegd wordt de gerealiseerde bezuiniging 2012 in 2013 ingezet om zo de voorgenomen bezuinigingen wat meer te spreiden. De bezuiniging wordt behaald door de bibliotheek Portland van een service bibliotheek om te zetten naar een servicepunt. Dit betekent concreet minder openingsuren (8 uur minder). Portland is, sinds 2011, 12 uur per week open. Daarnaast is in onze meerjarenbegroting rekening gehouden met een hoger subsidiebedrag dan dat nodig is. Dit bedrag, ad € 12.100,- wordt afgeboekt. In 2012 wordt in totaal € 33.800,- doorgeschoven naar 2013.

Daarnaast zijn wij in gesprek met een beoogde huurder om te onderzoeken of het mogelijk is dat hij mee gaat participeren in het Woonzorgcomplex Portland. Nagegaan wordt wat de beste oplossing hiervoor is: zelf minder m2 huren van Woonzorg of onder te verhuren aan de beoogde huurder. Woonzorg heeft aangegeven voor beide opties open te staan. Gelijktijdig wordt nagegaan welke mogelijkheden voor handen zijn; welke nieuwe indeling kan worden gemaakt waarbij aanpassingskosten voor de bibliotheek nihil dienen te zijn. Door zelf minder m2 te huren in het gebouw kunnen de huisvestingskosten voor de bibliotheek Portland cq de wijkfunctie naar beneden worden geraamd, wat een besparing op de korte termijn (vanaf 2013) oplevert.

In BAR-verband wordt er op vele zaken samengewerkt. Er is een bestuurlijke afspraak gemaakt dat Albrandswaard en Barendrecht gezamenlijk optrekken en bezien welke samenwerkingsmogelijkheden voorhanden zijn. Beide gemeenten hebben aangegeven om het scenario 'Centrale bibliotheekvoorziening Carnisselande met steunpunt in Barendrecht centrum en Poortugaal' verder uit te werken. Maar gezien ons beschikbare budget wordt het steeds duidelijker dat dit financieel niet haalbaar is.

Overigens is het advies van het Bibliotheeknetwerk, onder andere vanwege de spreiding en het aantal bezoekers, anders: zij adviseren om de Middenbaan en Carnisselande (Barendrecht) te behouden, Portland te sluiten en Poortugaal open te houden.

Gezien de bezuinigingen heeft het Bibliotheeknetwerk ambtelijk voorgesteld om de vestiging Portland per 2013 te sluiten. Dit, omdat de personeelslasten relatief hoog zijn en de vestiging op termijn hoe dan ook dient te sluiten. Waarschijnlijk kan de inboedel van Portland door een andere bibliotheek worden overgenomen. In samenwerking met het Bibliotheeknetwerk wordt uitgezocht wat de mogelijkheden en gevolgen zijn van het sluiten van deze vestiging vanaf 2013. Zodra hier wat concreets over te melden is, wordt u hierover geïnformeerd en wordt zo nodig een besluit aan u voorgelegd.

vervolg pagina

Albrandswaard grenst aan Rotterdam. Rotterdam valt niet binnen het Bibliotheeknetwerk ZHZo. Daarom zijn wij aan het onderzoeken of de mogelijkheid bestaat om aan te haken bij Rotterdam in plaats van blijven deelnemen aan het Bibliotheeknetwerk ZHZo en wat dit zou kunnen betekenen.

In gemeente Korendijk zijn zelfstandige bibliotheekorganisaties welke niet lid zijn van een netwerk, maar nog zelfstandig opereren. Daarom zijn wij aan het onderzoeken hoe deze bibliotheken werken, wat voor- en nadelen zijn en of wij ook op deze manier zouden kunnen werken.

3. Bibliotheeknetwerk ZHZo

De ombuiging op het bibliotheekwerk vraagt om grote veranderingen en een andere kijk op het huidige bibliotheekwerk. Met ons worstelen vele andere gemeenten met een bezuinigingsopdracht. Uit het voorgaande is duidelijk geworden dat de bezuiniging alleen gehaald kan worden als er zowel op het inhoudelijke bibliotheekwerk als op de huisvesting veranderingen plaats vinden.

Globaal genomen houden wij, vanaf 2015, circa €200.000,- beschikbaar voor het bibliotheekwerk. Echter, de basiskosten voor het Bibliotheeknetwerk bedragen al €123.250,- (€4,93 per inwoner) tot €187.500 (€7,50 per inwoner) in de toekomst. Dit is exclusief inhoudelijk bibliotheekwerk en huisvestingskosten.

3.1 Wel of niet lid blijven?

In het laatste overleg met het Bibliotheeknetwerk is naar voren gekomen dat wanneer gemeenten niet deelnemen in een bibliotheeknetwerk, de inwoners niet langer lid kunnen blijven/ worden tegen hetzelfde gesubsidieerde tarief als dat nu het geval is. Ook niet wanneer zij zich inschrijven bij een bibliotheek in een andere gemeente. Dit 'free-riders gedrag' wordt door de omliggende gemeenten niet toegestaan, omdat zij direct voor deze extra kosten opdraaien. Nieuwe leden genereert weliswaar extra inkomsten, maar doordat het lidmaatschap gesubsidieerd wordt, betekent dit dat de desbetreffende vestiging ook hogere kosten voor haar rekening krijgt. Extra kosten voor leden uit een andere gemeente zijn logischerwijs niet opgenomen in de subsidierelatie tussen die gemeente en bibliotheek.

Lid blijven van het Bibliotheeknetwerk betekent dus dat wij, net als de overige leden in het netwerk, mee betalen aan de bedrijfsbureaunkosten van het netwerk. En daardoor, ondanks dat wijzelf geen vestiging(en) hebben, houden onze inwoners wel de beschikking over inhoudelijk bibliotheekwerk tegen een gesubsidieerd tarief. Dit vinden wij een belangrijk uitgangspunt bij de uitwerking van de bezuiniging.

vervolg pagina

3.2 Kerntaken bibliotheek

In de Subsiëntenraad van 13 oktober 2011 heeft het Bibliotheeknetwerk een presentatie gegeven over het toekomstperspectief van het bibliotheek. Daarbij is gesproken over de kerntaken van het Bibliotheeknetwerk. Tot op heden werd uitgegaan van vijf kerntaken:

1. Uitlenen van media;
2. Gelegenheid bieden tot het raadplegen van collecties en databestanden;
3. Verstrekken van informatie;
4. Organiseren van educatieve en culturele activiteiten;
5. Aanbieden van faciliteiten en ruimte voor ontmoeting en publiek debat.

De Subsiëntenraad en het Bibliotheeknetwerk hebben in deze vergadering gesproken over drie uitgangspunten bij een veranderde inzet van de bibliotheken:

1. De eerste drie kerntaken kunnen niet los van elkaar worden gezien en gelden als basis voor het netwerk.
2. De kosten voor het bibliotheekwerk worden verdeeld op basis van het gezamenlijk aantal inwoners van de deelnemende gemeenten, hetgeen voor iedere gemeente resulteert in een prijs per inwoner.
3. Wanneer een gemeente meer of andere producten wil, dan wordt de kostprijs van dat product in rekening gebracht.

Deze drie uitgangspunten vragen een gezamenlijk visie op het belang en de betekenis van het Bibliotheeknetwerk in hun regio. Daarbij moet antwoord worden gegeven op twee vragen:

1. Is het realistisch om uit te gaan van 4 of 5 regiobibliotheken, aangevuld met bv. steunpunten/ kleinere vestigingen in scholen, verzorgingstehuizen etc.?
2. Willen en kunnen alle gemeenten hieraan bijdragen?

Deze vragen worden door het Bibliotheeknetwerk meegenomen in de ontwikkeling van de visie op het bibliotheekwerk.

3.3 Vier stappen om uitvoering te kunnen geven aan veranderingen bibliotheekwerk

Het Bibliotheeknetwerk gaat de komende periode (eerste en tweede kwartaal 2012) aan de slag met het uitwerken van vier stappen. De uitwerking is vooral richtinggevend en zal naar mate de tijd vordert steeds concreter worden.

- Stap 1. Strategische heroriëntatie

Vaststellen welke koers de bibliotheek wenst te varen gezien alle ontwikkelingen.

Resultaat: een strategisch kader voor meerjarenbeleid.

vervolg pagina

- Stap 2. Herdefiniëren producten en diensten, grondslag en herzien kostprijsberekening

(Her)definiëring van activiteiten behorend tot het netwerk. Uitwerken wat kan worden verkregen voor het per 2015 voorgenomen subsidieniveau. Op basis van gegevens uit de bedrijfsadministratie doorrekenen wat het netwerk *wil* bieden en wat zij *kan* bieden gezien het financiële kader dat gemeenten hebben aangegeven in hun meerjarig subsidieperspectief.

Resultaat:

- een productenboek dat gemeenten inzicht geeft welke producten en diensten zij kunnen verwachten voor het subsidieniveau dat zij per 2015 voor ogen hebben.
- afspraken tussen gemeenten over wat zij gezamenlijk in stand houden en wat per gemeente wordt afgenomen.

- Stap 3. Spreidingsplan

Vaststellen van het huidige en verwacht bereik en gebruik van bibliotheekvoorzieningen in relatie tot de demografische ontwikkelingen.

Resultaat: een richtinggevend plan voor spreiding van voorzieningen en diensten. Al dan niet in combinatie met andere aanbieders van cultuur, welzijn, educatie en zorg.

- Stap 4. Eisen aan de organisatie

Vaststellen van eisen die uit bovenstaande zaken voortvloeien voor de eigen organisatie van het netwerk. Bepalen waar de huidige organisatie daarvan afwijkt en hoe tot de gewenste situatie wordt gekomen.

Resultaat: indicatie van de voorwaarden waaraan een gezonde en toekomstbestendige werkorganisatie moet voldoen om de gevraagde bibliotheekvoorzieningen te kunnen leveren.

De uitwerking van deze stappen is agendapunt in de Subsidiëntenraden en de ambtelijke overleggen. Wanneer nodig en/of wenselijk wordt e.e.a. aan de colleges/raden voorgelegd.

3.4 Stappen langere termijn (vanaf 2015)

Om het Bibliotheekwerk voor de langere termijn daadwerkelijk anders in te kunnen gaan zetten, moeten er grote veranderingen worden bewerkstelligd. Op dit moment schetst het Bibliotheeknetwerk de volgende scenario's voor de toekomst van het netwerk:

1. Een vast subsidiebedrag (basisopbouw) per inwoner voor lidmaatschap van het Bibliotheeknetwerk. Overige producten/ diensten worden via een

vervolg pagina

inkooprelatie ingekocht en is afhankelijk van aantal vestigingen en niveaus. Maatwerk per gemeente.

2. Een vast *subsidiebedrag* (instapniveau) per inwoner voor het Bibliotheeknetwerk. Instapniveau geldt voor elke gemeente.
3. Schaalvergroting door verder gaande samenwerking met bibliotheek AtotZ om onder andere de concern kosten te kunnen blijven dragen en een stevigere basis te creëren voor de implementatie van inhoudelijke ontwikkelingen zoals digitalisering van het netwerk.
4. 4 of 5 Regiobibliotheken met steunpunten.
5. Vermindering van huisvestingskosten door ruimte te delen met andere (maatschappelijke) partners en de bereikbaarheid voor gebruikers te vergroten. Bv CJG, WMO-loket, peuterspeelzalen etc.
6. Uitleningen aan volwassenen kostendekkend te maken.

Deze bovenstaande scenario's hebben direct invloed op het inhoudelijk bibliotheekwerk in onze gemeente. De basisopbouw van €7,50 per inwoner maakt hier ook onderdeel van uit.

4. Toekomst bibliotheek

Naast hetgeen het Bibliotheeknetwerk voor stappen onderneemt voor het inhoudelijk bibliotheekwerk, is het nodig dat wij ons bezinnen op wat wijzelf willen met het resterende budget voor het bibliotheekwerk.

4.1 Keuzes maken

Aangezien het bibliotheekwerk niet in zijn geheel is weg bezuinigd gaan wij er vanuit dat het bibliotheekwerk in enige vorm beschikbaar moet blijven voor onze inwoners. Dit kan betekenen dat wij lid blijven van het Bibliotheeknetwerk ZHZo of gaan samenwerken met Rotterdam of dat wij weer teruggaan naar bibliotheken die geheel, dan wel gedeeltelijk, draaien op vrijwilligers.

In paragraaf 2 is uitgerekend dat het resterende budget in de meerjarenbegroting net voldoende is voor de kosten van deelname in het netwerk. Met dit budget is het niet mogelijk om een vestiging te behouden. Beide vestigingen zullen dan ook worden gesloten.

Vooralsnog lijken er vier opties voorhanden:

1. Lid blijven van het Bibliotheeknetwerk ZHZo, waarbij wordt uitgegaan van een toekomstige basisopbouw in het instapniveau van circa €7,50 per inwoner. Lidmaatschap bibliotheek binnen het netwerk tegen gesubsidieerd tarief, buiten het netwerk tegen een commercieel bedrag;
2. Samenwerking aangaan met Rotterdam en uit netwerk ZHZo stappen. Lidmaatschap Rotterdam tegen gesubsidieerd tarief, daarbuiten commercieel

vervolg pagina

tarief. Nog onbekend wat dit qua kosten per inwoner betekent en of Rotterdam hiervoor open staat;

3. Géén samenwerking en/of lidmaatschap met Rotterdam cq Bibliotheeknetwerk ZHZo, alleen vrijwilligersbibliotheek (zoals bv. gemeente Korendijk);
4. Helemaal stoppen met bibliotheekwerk in de gemeente. Grotere bezuiniging mogelijk.

Ad. 1

Wanneer wij lid blijven van dit netwerk weten wij al dat beide vestigingen moeten sluiten. Hiervoor dient een sluitingsplan te worden gemaakt (in overleg met de bibliotheek). Daarnaast kan worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het resterende budget.

Ad 2.

Er zijn nog geen gesprekken met Rotterdam gevoerd. Daardoor hebben wij nog geen inzicht over de (on)mogelijkheden van een samenwerking met hen. Wel heeft Rotterdam aangegeven open te staan voor samenwerkingsverbanden in het algemeen. Er wordt gestreefd naar een afspraak op korte termijn.

Ad 3.

Er heeft nog geen gesprek met de bibliotheekstichting in gemeente Korendijk plaatsgevonden. Wel is bekend dat de gemeente een bijdrage van circa €6,- per inwoner betaald en dat de bibliotheekstichting verantwoordelijk is voor het bibliotheekwerk in de brede zin des woords. Het is niet bekend of daarnaast voor huisvesting wordt betaald of iets dergelijks. Er wordt gestreefd naar een afspraak op korte termijn.

Ad 4.

Gezien het beschikbare budget is het ook mogelijk dat wij helemaal stoppen met het bibliotheekwerk. Daardoor zou een grotere bezuiniging kunnen worden behaald. Daar staat tegenover dat onze inwoners dan tegen een commercieel tarief lid moeten/ kunnen worden van elke willekeurige bibliotheek naar keuze.

4.2 Vervolg

De bezuinigingsopdracht is helder, de vraag is hoe wij invulling geven aan de opdracht. Het is wel duidelijk dat het resterende budget onvoldoende is om een bibliotheekvestiging open te kunnen houden. Om onze inwoners bibliotheekwerk tegen een gesubsidieerd tarief te kunnen bieden, moeten wij lid zijn van een netwerk. Hetzij Bibliotheeknetwerk ZHZo, hetzij Rotterdam. Een andere optie is gaan werken met een vrijwilligersbibliotheek.

Op dit moment is het te vroeg om een besluit te nemen over één van deze opties.

vervolg pagina

Zodra er meer duidelijk is over de mogelijkheden én onmogelijkheden per optie, wordt u hierover geïnformeerd en/of een besluit gevraagd.

Het sluiten van beide vestigingen is een ingrijpende gebeurtenis; eenmaal gesloten is de kans klein dat er ooit weer een bibliotheek terug komt. Daarom gaan wij aan het Bibliotheeknetwerk vragen wat de kosten zijn voor het openhouden van de bibliotheek in Poortugaal. Deze vestiging is immers het goedkoopst qua huisvesting.

Het al dan niet open houden van deze vestiging zal t.z.t. via een apart voorstel incl. dekking aan u worden voorgelegd.

Mocht u verder vragen hebben, dan horen wij graag van u.

Met vriendelijke groet,
De gemeentesecretaris

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Hans Cats', written in a cursive style.

Hans Cats

De burgemeester

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Harald M. Bergmann', written in a cursive style.

Harald M. Bergmann

vervolg pagina

Uittreedregeling

Aparte bijlage.

Bijlage 1

vervolg pagina

Bijlage 2

Regionale ontwikkelingen

Niet alleen Albrandswaard heeft te maken met een bezuinigingsopdracht op het bibliotheekwerk. Uit de overleggen met de Subsidiëntenraad (zijnde de leden van het Bibliotheeknetwerk) is naar voren gekomen dat meer gemeenten in dezelfde positie of een vergelijkbare positie verkeren. Het instapniveau van €13,60 is het minimum van wat een gemeente moet besteden aan professioneel bibliotheekwerk. Aangezien het bibliotheekwerk is gedecentraliseerd verschilt de invulling per gemeente en regio. Daarom vinden wij het van belang om enkele regionale ontwikkelingen te schetsen. Daarnaast kan geleerd worden van ervaringen elders.

Gemeente Barendrecht

Gemeente Barendrecht heeft een taakstellende bezuiniging van €100.000,-. Door de openingsuren van de vestigingen aan te passen kunnen zij dit opvangen. Dat neemt niet weg dat ook zij kritisch naar de inzet van het bibliotheekwerk kijken en de voorkeur geven op het doorvoeren van inhoudelijke veranderingen. Mede daarom zijn wij gezamenlijk aan het verkennen of een samenwerking tussen Carnisselande en Portland mogelijk is en op welke wijze dat vorm zou kunnen krijgen.

Gemeente Molenwaard

Gemeente Molenwaard i.o. heeft een pro-forma brief gestuurd naar het Bibliotheeknetwerk met het voornemen om uit het netwerk te stappen. Zij voelen zich hiertoe gedwongen door de hoogte van de bezuinigingen in de gemeente. Met het resterende bedrag voor het bibliotheekwerk komen zij onder het instapniveau uit. Omdat uitstappen niet de voorkeur geniet, van zowel Molenwaard i.o., als niet van de overige leden van het netwerk, wordt gezocht naar mogelijkheden om toch deel uit te kunnen maken van het netwerk waarbij rekening wordt gehouden met de beschikbare financiële middelen.

Gemeente Rotterdam

De bibliotheek in Rotterdam is nog een gemeentelijke dienst en behoort niet tot een netwerk. Desalniettemin moet Rotterdam aanzienlijk bezuinigen en zijn zij gestart met ingrijpende veranderingen die doorvoeren tot en met 2020⁶. In Rotterdam wordt meer dan €25 per inwoner gesubsidieerd.

In 2020 heeft Rotterdam zes centrale bibliotheken met ruime openingstijden (36 tot 58 uur per week) waarin alle functies zijn ondergebracht: uitleen, culturele programmering, studiemogelijkheden en ontmoeting. Voor de jeugd van 0-13 jaar en hun ouders komt de bibliotheek naar school middels een educatief programma op de

⁶ Notitie Bibliotheek Rotterdam kijkt vooruit! Herstructurering openbaar bibliotheekwerk Rotterdam 2011-2020. Versie 1.0, 12 mei 2011.

vervolg pagina

basisscholen en voorschoolse instellingen. Voor de wijken die veraf van de centrale bibliotheken liggen wordt een aanvulling op de leenfunctie geboden via 'Boeken in de buurt'. Niet-mobiele klanten kunnen gebruik maken van de professionele bezorgdienst 'Boeken aan huis'. Tot slot ondersteunt de webbibliotheek deze voorzieningen, via internet en de mobiele telefoon.

De grootste bibliotheek is de centrale bibliotheek aan de Hoogstraat. Daarnaast zijn er twee grote vestigingen bij Zuidplein en Alexandrium. In IJsselmonde, Delfshaven en Hoogvliet komen vestigingen. Dit is mogelijk door de investeren in de zes vestigingen en de overige vestigingen te sluiten. Deze zullen pas sluiten als er alternatieven zijn voor de gebruikers, dit om te voorkomen dat er klanten weglopen en wegblijven.

Hoeksche Waard

In de Hoeksche Waard gaat het Bibliotheeknetwerk⁷ ook veranderingen doorvoeren. De Bibliotheek Hoeksche Waard behelst nu acht decentrale vestigingen welke opnieuw worden ingericht tot 'inspiratieruimten' waar mensen twaalf uur per dag terecht kunnen. Er staat in ieder geval de top tien van uitgeleende boeken frontaal op een plank; de top honderd staat in een kast en mensen kunnen andere boeken bestellen. Deze ruimten worden gedeeld met andere organisaties waardoor functies elkaar kunnen versterken, evt. kunnen integreren, waardoor de ruimere openingstijden ook mogelijk worden. Aangezien de inspiratieruimten geen plek heeft voor grote aantallen boekenplanken wordt circa 90% van de collectie weggehaald uit de decentrale vestigingen en gecentraliseerd in een opslagplaats. Hierdoor blijft het mogelijk om de mensen te bedienen die behoefte hebben aan papieren boeken. Boeken worden digitaal besteld vanuit de inspiratieruimten of vanuit huis. Zes dagen per week worden ze geleverd op centrale locaties in de kernen, dan wel aan huis. De concentratie naar een magazijn leidt tot een aanzienlijke kostenreductie. Tot slot investeert de bibliotheek in de dialoog met de inwoners van de Hoeksche Waard. Mensen worden uitgenodigd mee te denken over wat zij met de bibliotheek nieuwe stijl willen en kunnen doen. O.a. social media wordt daarvoor ingezet.

Overigens kan het bovenstaande bereikt worden, doordat de gemeenten een subsidie verlenen van €9,48 (gem. Binnenmaas) tot aan €16,27 (gem. Strijen) per inwoner en excl. huisvesting. Overigens is het bovenstaande een voornemen die ook veel investeringen vraagt. Een en ander is hiervoor ingang gezet, maar nog niet alles is gerealiseerd.

⁷ Notitie Investeren in de toekomst! Bibliotheek Hoeksche Waard gooit het roer om. Versie 03, jan. 2011.